

які широко застосовуються у світовій практиці; інституція, програма, проект, що фінансуються, повинні мати чітко визначену систему управління за кінцевими результатами; процес визначення цільової функції інституції, програми, проекту має бути переважно екзогенним відносно безпосередніх виконавців науково-технічних робіт; обсяги фінансування науково-технічної інституції, програми, проекту повинні відповідати міжнародним нормам і практиці щодо формування кошторису науково-технічних робіт і застосування спеціальної податкової політики; при державному фінансуванні проектів на стадії впровадження науково-технічних досягнень у виробництво (інноваційна стадія) доцільно використовувати правило "50 на 50", що означає рівну частку фінансової відповідальності держави та інноваційного підприємства у проекті, що підтримується державою; офіційно визначені фінансові зобов'язання держави щодо науково-технічних інституцій, програм, проектів мають неухильно виконуватися за термінами та обсягами проплат; розпорядники коштів за відібраними для державного фінансування інституціями, програмами, проектами повинні отримувати більш широке довір-

че право щодо гнучкого управління цими коштами в межах затверджених кошторисів.

Виходячи з наведених фактів, можна констатувати, що інноваційна модель розвитку України повинна містити такі ознаки: розробка законодавчої бази, яка б забезпечила умови для становлення і розвитку інноваційної інфраструктури та дала поштовх до формування національних "територіальних науково-технічних центрів"; співпраця уряду з науковими установами, вищими навчальними закладами, підприємствами та організаціями інноваційної сфери; державна підтримка національних інноваційних структур при виході на світовий ринок з наукомісткою продукцією; поглиблення науково-технічного співробітництва України з країнами ближнього та далекого зарубіжжя: обмін науковими результатами і новими технологіями, участь у міжнародних науково-технічних проектах.

1. Богорош А., Денисюк В. К моделированию государственной инновационной политики // БизнесИнформ. – 1999. – № 17-18. – С. 77-85.
2. Кириченко В. Рыночная трансформация экономики: теория и опыт // РЭЖ. – 2000. – № 11-12. – С. 34-37.
3. Українська радянська енциклопедія / Головна редакція української радянської енциклопедії. – К., 1982. – Т. 7.

Надійшла до редколегії 29.03.04

В.Ю.Шевченко, канд. екон. наук, доц.

ФІНАНСОВА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ВАЛЮТНИХ КУРСІВ

Проаналізовано сучасні тенденції фінансової глобалізації, форми глобальної фінансової нестабільності. Розглянуто причини сучасних змін валютних курсів та курсу американського долара, необхідність реформування міжнародної фінансової системи.

The current trends of the financial globalization, the global financial instability are analyzed. The reasons for current exchange rates changes and US dollar exchange rates, the needs for the global financial system reforming are considered.

Фінансова глобалізація є найбільш динамічною складовою загального процесу глобалізації та відіграє все зростаючу роль у світовому розвитку. Фінансова глобалізація охоплює не тільки міжнародні фінансові ринки, вона впливає на міжнародні інвестиції, регіональний та національний економічний розвиток, міжнародну конкуренцію, поведінку компаній, інвесторів, банків та інших фінансових інститутів, регулятивних органів та урядів, міжнародних фінансових організацій.

Основними чинниками фінансової глобалізації є міжнародна фінансова інтеграція, лібералізація міжнародних та національних фінансових ринків, міжнародна мобільність капіталу, трансгранична присутність міжнародних банків, трансграничні фінансові технології. Найбільш суттєву роль відіграють міжнародна фінансова інтеграція, лібералізація фінансових ринків та сучасні фінансові технології.

Міжнародна фінансова інтеграція – це складний багаторівневий процес вертикального, горизонтального та функціонального взаємопроникнення (об'єднання) елементів та функцій міжнародних фінансових ринків, інститутів, які надають їх функціонуванню трансграничного та глобального характеру. На наш погляд, у міжнародній фінансовій інтеграції необхідно виділити основні механізми та регулятори, які визначають її динаміку, а також основні організаційні та функціональні форми.

Механізми фінансової інтеграції формуються на основі порівняльної доходності фінансових інструментів, процентних ставок та ризиків на різних сегментах фінансових ринків, стану міжнародної ліквідності, міжнародного руху капіталу. Динаміку фінансової інтеграції можна визначити на основі різних підходів, зокрема: а) міжнародної кореляції процентних ставок по запозиченнях; б) міжнародної кореляції динаміки фондових індексів та вартості фінансових активів; в) вимірювання фактора

впливу зовнішніх залучень на динаміку інвестицій в національну економіку; г) динаміки міжнародного руху капіталу в порівнянні з макроекономічними показниками. Вони вимірюють взаємну динаміку (тісноту зв'язку) основних параметрів національних та міжнародних фінансових ринків, їх взаємодію і тим самим ступінь їх інтеграції. Такі фінансові параметри також тісно пов'язані з механізмами валютних ринків – залежність валютного курсу від динаміки реальних процентних ставок (міжнародний ефект Фішера) та відносного міжнародного паритету процентних ставок по облігаціях. Але такі підходи не враховують вплив структурних, кон'юктурних, інноваційних, регулятивних факторів на динаміку міжнародних фінансових ринків та фінансову інтеграцію [1].

Функціональними формами прояву фінансової інтеграції є, наприклад, міжнародна мобільність капіталу, трансгранична присутність банків та фінансових інститутів, рух фінансової ліквідності між сегментами міжнародних фінансових ринків, міжнародні стандарти та регулятори фінансових операцій, глобальні фінансові інструменти (глобальні облігації, глобальні депозитарні розписки), глобальні системи електронних платежів та фінансових трансакцій – міжнародні електронні системи валютної торгівлі, міжнародні системи торгівлі фінансовими інструментами, міжнародні платіжні системи.

Показниками організаційного аспекту фінансової інтеграції є також зростання частки іноземного капіталу в активах національних банківських систем та небанківських фінансових інститутів, частка запозичень в іноземній валюті в загальному їх обсязі, характеристики трансграничної діяльності глобальних фінансових інститутів. Їх спільними рисами є трансграничність присутності (функції), трансакції та регулятивні умови (правила, стандарти та ін.).

Результатом фінансової інтеграції є посилення елементної, структурної та функціональної трансграничної взаємозалежності між національними валютними та фінансовими системами в межах міжнародної фінансової системи. Така взаємозалежність стає фактором узгодженості функціонування елементів міжнародної фінансової системи, передачі певних сигналів у межах системи (балансування, синхронності, координації та ін.), що є важливими функціями забезпечення цілісного та збалансованого функціонування. У той же час взаємозалежність може передавати і негативні сигнали або спричинювати розбалансування системи.

Фінансова лібералізація означає зменшення національних та міжнародних регулятивних обмежень на трансграничний рух валютних та фінансових активів, що сприяє інтенсифікації руху капіталу між країнами та конкуренції на міжнародних фінансових ринках. Фінансові інновації – це нові технології здійснення валютних та фінансових операцій, нові фінансові продукти, що запроваджуються на міжнародних фінансових ринках, та нові технологічні та інформаційні засоби здійснення міжнародних фінансових трансакцій. Застосування сучасних інформаційних технологій є вирішальними у здійсненні фінансових інновацій.

Такі процеси фінансової глобалізації в принципі повинні були забезпечити зростання взаємозалежності, мобільності та конкуренції в системі міжнародних фінансів, а тим самим їх більшу збалансованість на основі ринкових сил, транспарентності, гнучкості, швидкості та ефективності здійснення фінансових трансакцій. Але цього не відбувається – в останні роки фінансові та валютні кризи все частіше набувають міжнародного поширення, глобальна фінансова нестабільність стала характерною рисою глобального економічного розвитку. Результатами цього є зміна напрямків міжнародного руху капіталу (між розвиненими країнами з метою максимізації доходу та диверсифікації ризиків), обмеження монетарної автономії окремих країн, посилення негативних наслідків фінансової інтеграції та лібералізації для країн з недостатньо стійкими фінансовими системами.

Особливим виявом фінансової глобалізації є роль американського долара як валюти глобалізації, що відображається в таких його функціях: основна валюта міжнародної торгівлі; валюта котирування цін на основних міжнародних товарних ринках (золото, енергоносії, метали, електроніка та ін.); валюта визначення тарифів та розрахунків за міжнародні послуги; основна валюта іноземних інвестицій; основна валюта операцій на міжнародних фінансових ринках; основна валюта формування офіційних валютних резервів країн. Така глобальна роль американського долара є основною причиною специфічних суперечностей глобальних фінансів та глобальної економіки, оскільки баланс міжнародної торгівлі та міжнародних платежів є залежним від стану

та динаміки курсу американського долара, які, у свою чергу, визначаються станом американської економіки та її міжнародної конкурентоспроможності.

Основним фактором міжнародної фінансової нестабільності в останні роки є динаміка курсу американського долара. З середини 90-х років курс американського долара зростає під впливом внутрішніх (економічне зростання та профіцит державного бюджету) та зовнішніх (попит ринків, що розвиваються, та трансформаційних економік) факторів. З 2002 р. почалося падіння курсу долара під впливом довгострокових внутрішніх та зовнішніх факторів. За два роки з початку 2002 р. падіння долара до євро склало приблизно 35 % відсотків, а в останні два місяці 2003 р. відносні темпи падіння становили понад 12 % [розраховано за 2]. Таким чином, завершується друге значне коливання долара за останні 10 років з протилежною амплітудою – зростання на 36 % в 1995 – 2000 рр. та приблизно таке ж падіння за останні два роки. Прогнозовані наслідки сучасної тенденції долара – це стимулювання американської економіки, коливання на межі депресії в Єврозоні, продовження глобальної фінансової нестабільності.

Особливе значення для глобальної фінансової нестабільності мають нагромаджені міжнародні дисбаланси, що визначають можливості подальшого зниження курсу американського долара та його непередбачуваний ефект для глобальної економіки та фінансів у середньостроковій перспективі. Це зумовлено як суперечливою комбінацією факторів динаміки курсу долара, так і структурним характером валютних та платіжних дисбалансів.

По-перше, в останні два роки США повернулися до ситуації так званого подвійного дефіциту – одночасного дефіциту торговельного балансу США, який у 2003 р. оцінюється майже в 5 % ВВП (при максимально можливому рівні, за оцінками аналітиків, у 3 %, вище якого дефіцит стає неконтрольованим), у комбінації з бюджетним дефіцитом США майже у 6 % ВВП [3, с. 35]. Розмір "подвійного дефіциту" та його фінансування за рахунок зростаючої емісії державних цінних паперів стали основними довгостроковими факторами нестабільності американського долара.

По-друге, склалася постійна асиметрична міжнародна динаміка поточного рахунку платіжних балансів США та їх основних торговельних партнерів – зростання негативного сальдо торговельного балансу та поточного рахунку США (що визначає необхідність його підтримання за рахунок курсу долара та зовнішніх запозичень), з одного боку, та позитивне сальдо поточного рахунку основних торговельних партнерів США (азійські країни), з іншого боку. У результаті цього відбувається перенагромадження валютних резервів (офіційних та приватних) у доларах США у світі, передусім в Азії (табл.).

Таблиця. Поточний рахунок платіжного балансу у світі, 2003 р.

	Доларів США, млрд	У % до ВВП
США	- 537,3	- 5,1
Єврозона	65,7	0,8
Японія	120,1	2,9
Нові індустріальні країни Азії	81,0	7,7
Глобальний баланс	- 180,0	- 0,5

Розраховано за даними: IMF World Economic Outlook 2003. – Washington, 2003. – P. 209-210.

Такий глобальний дисбаланс, особливо надмірний розмір його дефіциту у США, та зростаючий надлишок в азійських країнах, зумовлює довгостроковий характер валютної нестабільності, що посилюється в результаті різких змін міжнародної кон'юнктури і таким чином впливає на експортоорієнтований розвиток трансформаційних економік.

По-третє, дисбаланс поточного рахунку зумовлює зростання темпів нагромадження валютних резервів в основних країнах-експортерах. Це кардинально змінило регіональний розподіл валютних резервів. У 1990 р. 63 % світових валютних резервів припадало на розвинені країни, а в 2002 р. їх частка скоротилася до 37 %. Так, за

даними за 2002 р., валютні резерви країн світу розподілялися таким чином (млрд дол. США): світ у цілому – 2,392, розвинені країни – 887,8, Азія – 943,8, Центральна та Східна Європа – 146,1 [4, с. 86]. Перенагромадження валютних резервів є наслідком експортної орієнтації країн, підтримання країнами фіксованих або жорстко регульованих валютних курсів, прив'язаних до долара США, що необхідно для підтримання високих темпів експорту та зростання ВВП. Надмірне нагромадження валютних резервів країн, що розвиваються, та частково трансформаційних країн не дає змогу використати їх для інвестування в національну економіку, резерви вимушено інвестуються в американські державні цінні папери, що є більш привабливим з фінансового погляду в порівнянні з розміщенням резервів на депозитах, і таким чином фінансують дефіцит платіжного балансу США та американську економіку. У результаті цього США є найбільшим нетто-імпортером капіталу у світі.

По-четверте, значна частка доларових доходів від експорту спрямовується на підтримання американської економіки. Так, чиста емісія державних казначейських облігацій США зросла з 280 млрд дол. США у вересні 2000 р. до 1520 млрд дол. США в червні 2003 р., а частка американських цінних паперів, що є у власності азійських країн, досягла 53 % у 2003 р. [5, с. 23, 26]. Таким шляхом торговельний та платіжний дисбаланс США компенсується зворотним рухом іноземного капіталу (купівля облігацій та акцій американських емітентів) до США, що утримує долар США від подальшого падіння. За оцінками, зростаючий приток іноземного капіталу в США перекидає щомісячний дефіцит поточного рахунку платіжного балансу у 45-50 млрд дол. Так, приток іноземного капіталу у США становив у листопаді 2003 р. 87,5 млрд дол., у грудні 2003 р. – 75,5 млрд дол. [6, с. 22]. Така нерівновага та підтримання курсу долара США за рахунок притоку іноземного капіталу є основною причиною нестабільності глобальних фінансів та глобальної економіки, оскільки стан міжнародної торгівлі та міжнародних платежів залежить від стану та динаміки курсу американського долара. Іншими словами, експортна орієнтація зростаючих та трансформаційних економік (і України в тому числі) та високі темпи росту ВВП є нестійкими внаслідок залежності від стану американського долара та глобальної фінансової нестабільності.

По-п'яте, стан американського долара по-різному відбивається в його курсі щодо валют різних країн. Фактично визначилися два різних типи курсоутворення. Перший – це розвинені країни з плаваючим курсом валют, щодо яких курс долара постійно знижується. Це в перше чергу зниження курсу долара з початку 2002 р. до кінця 2003 р. щодо євро більш як на 20 %, щодо єни, англійського фунта стерлінгів, канадського долара на 10-12 %, щодо австралійського долара на 20 % [7, с. 35]. Таке зниження курсу відбувається під впливом ринкових сил, хоча, як у випадку єни, стримується значними валютними інтервенціями японського уряду. Ревальвація валют негативно впливає на конкурентоспроможність та зниження темпів економіки. Другий тип – це фактично фіксований або керовано-плаваючий з незначними коливаннями (2–7 % на рік) курс долара до валют більшості країн Азії (Китай, Південна Корея, Таїланд, Малайзія, Тайвань, Сінгапур та ін.), а також України та деяких інших країн. Курс російського рубля з початку 2003 р. по лютий 2004 р. зріс приблизно на 10 % до долара, при цьому обсяг валютних надходжень від експорту зростає завдяки високим цінам на нафту та газ, що підтримує економічне зростання та державний бюджет.

Країни з фіксованим або фактично прив'язаним до долара курсом мають спільні риси – експортоорієнтоване економічне зростання, позитивне сальдо поточного

рахунку та швидке нагромадження валютних резервів. Аналітики вважають, що політика незмінного курсу національних валют до долара за нинішніх умов дозволяє підтримувати високі темпи експорту, але веде до нагромадження потенціалу ревальвації валют з можливими економічними наслідками. Так, можлива ревальвація китайського юаня в разі переходу до плаваючого курсу оцінюється приблизно 20-25 %, що спричинить зниження експорту та економічну депресію [8]. Фінансові дисбаланси та нестабільність курсу долара вимагають пошуку нової багатосторонньої фінансової стратегії, реформ міжнародної фінансової архітектури, що потребує нових теоретичних підходів та запровадження ефективних регулятивних механізмів. На наш погляд, виходом із становища для трансформаційних економік може бути перехід до прив'язки до корзини валют, що дозволить пом'якшити вплив валютної нестабільності на економіку.

Невідкладними є проблеми великих валютних резервів та в цілому надлишкової ліквідності в глобальній фінансовій системі. Одним із найбільш ефективних для економічного розвитку рішень може бути відпрацювання інструментів довгострокового інвестування надлишкової ліквідності в глобальні та регіональні енергетичні, екологічні та соціальні проекти. Подібні проекти є вирішальними для стабільного економічного розвитку, але мають довгий термін окупності, що не відповідає ринковим критеріям ефективності та не може бути профінансовано приватним сектором. При цьому необхідно відпрацювати фінансові механізми управління ризиками такого інвестування. Глобальна фінансова та валютна нестабільність зумовлює зовнішні фінансові ризики для економіки України. Прив'язка курсу гривні до долара означає одночасне зниження курсу гривні до євро. Це призводить до подорожчання імпорту інвестиційних товарів, основним постачальником яких є Європа. В умовах швидких темпів зростання ВВП та відомого ефекту підвищення інвестиційного попиту на імпорт його подорожчання призводить до формування інфляційного ефекту.

Одним із результатів падіння курсу долара є тенденція зростання цін на міжнародних товарних ринках – перш за все на золото та дорогоцінні метали, а також на базисні товари (нафта, чорні та кольорові метали та ін.). Така тенденція значною мірою зумовлена падінням курсу долара, одночасно вона відображає реакцію ринку на зростання інвестиційного попиту з боку країн з високими темпами економіки (перш за все азійські країни). Але така тенденція стимулює зростання внутрішніх цін на ті товари, ціноутворення на які формується під впливом експорту. Так, у перші місяці 2004 р. ціни на металопрокат в Україні зросли на 45 %, при цьому відбувається паралельне значне підвищення цін на сировину для металургії – кокс, окатиші, феросплави. Одночасно підвищилась ціна на природний газ для промислових споживачів [9]. Це загрожує розкрученням інфляційної спіралі, оскільки зростає вартість продукції машинобудування, будівництва, що неминуче вплине і на продукцію кінцевого споживання. Таким чином, проявляється інфляційний вплив зростання цін міжнародних ринків під впливом нестабільності курсу американського долара.

Валютна нестабільність та зміна кон'юнктури світових ринків у середньостроковій перспективі може зумовити скорочення позитивного сальдо поточного рахунку. Тому необхідно переходити до поетапної регульованої лібералізації капітального рахунку для стимулювання притоку фінансових інвестицій та підтримання рівноваги платіжного балансу та валютного курсу. Стабілізації національного фінансового ринку також повинна сприяти інтенсивна капіталізація національної фінансової системи, в першу чергу банків, введення в економічний оборот таких активів, як інструменти власності (іпотечні цінні папери, земля), розширення стиму-

лів для венчурного капіталу, прискорення капіталізації інноваційних технологій.

1. Герст П., Томсон Г. Сумніви в глобалізації. – К., 2002. – С. 31-36; Gibson H. International Finance. Exchange Rates and Financial Flows in the International System. – London, 1996. – P. 6-11; Fabozzi F., Modigliani F. Financial Markets. Institutions and Instruments. – Prentice Hall, New Jersey, 1996. – P. 13-15. 2. Financial Times, 9.01.2004; European Central Bank. Monthly Bulletin. December 2003. – Frankfurt. – P. 68-69. 3. World Economic Outlook. September 2003. International Monetary Fund. –

Washington, 2003. – P. 35. 4. International Monetary Fund. World Economic Outlook. 2003. – Washington, 2003. – P. 86. 5. OECD. Financial Markets Trends. October 2003. – Paris, 2003. 6. OECD. Financial Markets Trends. March 2004. – Paris, 2004. 7. World Economic Outlook. September 2003. International Monetary Fund. – Washington, 2003. – P. 35. 8. Див.: IMF. Transcript of Economic Forum: Capital Flow Cycles: Old and New Challenges. November 2003 // www.imf.org. 9. Див.: Княжинський В. Силове утримання // День. – 2004. – 3 квітня.

Надійшла до редколегії 30.03.04

Н.В.Язвінська, асп.

МІСЦЕ ТА ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ – РОЗРОБНИКІВ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Зроблено спробу проаналізувати розвиток ринку програмного забезпечення в Україні, розглянути динаміку розвитку української галузі розробки програмного забезпечення, виділити її найуспішніші напрями та з'ясувати можливості компаній, що працюють у цій галузі для укріплення та подальшого покращення їх ринкових позицій з врахуванням дії факторів сучасного бізнес-середовища.

A study of the software market development in Ukraine is made. Progress of the Ukrainian software industry, its principal segments and companies are estimated with the aim to strengthen and improve their marketing positions taking into account the factors of the modern business environment.

В умовах глобалізації кожна країна зацікавлена в інтеграції до світової економічної системи. У цьому ракурсі найбільший інтерес становлять насамперед ті галузі економіки країни, які для неї є стратегічними щодо міжнародного розподілу праці, тобто є здатними залучити до економіки країни значний притік зовнішніх коштів. Майже традиційно серед таких галузей для багатьох країн світу називають галузі, пов'язані зі створенням та використанням високих технологій. Одним із пріоритетних напрямів для багатьох країн світу сьогодні є сфера комп'ютерних технологій і, зокрема, створення програмного забезпечення. Україна щодо цього питання не є винятком, оскільки має сприятливі передумови розвитку індустрії розробки програмного забезпечення. На відміну від традиційних для України галузей економіки, ця галузь є ще молодшою, а отже, вона значною мірою виділяється своєю досить специфічною структурою та особливими, притаманними лише їй, рисами. Через це найближчим часом можна чекати на суттєві якісні та кількісні зміни в структурі галузі та напрямках її розвитку. Отже, актуальними залишаються питання ефективного розвитку даної галузі та гармонійного її входження до світового ринку.

У даній статті зроблено спробу проаналізувати розвиток ринку програмного забезпечення в Україні, розглянути динаміку розвитку української галузі розробки програмного забезпечення, виділити її найуспішніші на сьогодні напрями та з'ясувати можливості компаній, що працюють в цій галузі для укріплення та подальшого покращення їх ринкових позицій із врахуванням дії факторів сучасного бізнес-середовища.

За результатами досліджень джерел первинної та вторинної інформації можна сказати, що український ринок створення програмного забезпечення перебуває у фазі активного становлення. Кількість великих "відомих" комерційних компаній в Україні становить близько 20–25. Вони розташовані головним чином в Києві, Львові, Харкові та Дніпропетровську. Малих компаній та незалежних груп програмістів нараховується близько 200, але їх доля в загальному обсязі ринку, за експертними оцінками, становить близько 40–65 %. Великих центрів розробки міжнародних корпорацій в Україні немає, проте дуже поширені центри розробки невеликих іноземних компаній, які ніде не рекламуються [2].

Взагалі спостерігаються процеси консолідації зусиль компаній-розробників всередині країни та їх кооперація з іноземними компаніями. Проте ще сильною лишається позиція самостійного просування створених продуктів як

на внутрішніх, так і на зовнішніх ринках. Більшість експертів ще дуже упереджено ставиться щодо просування послуг, пов'язаних з експортом. Як показують дослідження, конкуренція в цій галузі серед вітчизняних експортерів ще є досить слабкою. Такий підхід може пояснюватись низьким рівнем спеціалізації вітчизняних компаній – розробників програмного забезпечення та їх самостійними широкими можливостями в реалізації проектів.

Поширеним сьогодні є створення власних представництв за кордоном та співпраця з іноземними партнерами із залучення замовлень. І вже спостерігаються передумови до кооперації зусиль з маркетингу та PR серед офшорних компаній. Першим досягненням у даній області можна назвати подію минулого року – автопробіг шляхами Сполучених Штатів на підтримку українських експортерів програмних продуктів та послуг зі створення програмного забезпечення, який був спільною акцією кількох українських компаній – виробників програмного забезпечення. Дещо призупинився масовий відтік ІТ-спеціалістів за кордон. За останні 3-4 роки світова тенденція розвитку галузі змістилася від найму іноземних спеціалістів в галузі розробки програмного забезпечення з їх подальшою міграцією до розвинених країн до використання послуг офшорних спеціалістів. Корпорації, що працюють в ІТ-бізнесі (насамперед американські), все охочіше користуються послугами офшорних спеціалістів. Основною причиною популярності офшорного сектору є традиційне прагнення розвинених країн до скорочення витрат. За даними консалтингової групи Gartner [6], економія на скороченні витрат на утримання внутрішніх штатів та здешевлення підрядів складе 20-40 %. Таким чином, багато сервісів та послуг, специфіка яких дозволяє виконувати їх дистанційно, поступово переїздить за кордон. У сфері програмування до офшорних компаній зміщуються такі функції, як створення програмних продуктів, модульне включення, конверсія даних, інтеграція програмних продуктів, розв'язок проблем сумісності версій тощо.

За даними Ernst & Young (USA) [5], загальний обсяг ринку офшорного програмування в 2002 р. становив 75 млрд дол. Лідерами цього ринку є індійські (контролюють до 75 % ринку), ірландські, ізраїльські та китайські компанії – розробники програмного забезпечення. Поруч з ними власне українські компанії поступаються кількістю, терміном та досвідом роботи на міжнародних ринках. Значну роль відіграє негативний імідж країни, а також відсутність на міжнародному ринку (як, до речі, і на внут-